

Megérteni az emberi természetet

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: 1Mózes 1:24-27; 2:7, 19;

1Királyok 2:10; 22:40; Prédikátor 12:1-9; Máté 10:28

„Ekkor megformálta az ÚR Isten az embert a föld porából, és élet leheletét lehelte az orrába. Így lett az ember élő lélekké” (1Móz 2:7, ÚRK).

Nem csupán az Éden kertjében volt feszültség Isten szava – „bizony meghalsz” (1Móz 2:16-17) – és Sátán hamis ígérete között, hogy „Bizony nem haltok meg” (1Móz 3:4), ez az egész történelmen át visszhangzik.

Sokan próbálják összeegyeztetni Sátán állítását Isten Igéjével. Szerintük a „bizony meghalsz” figyelmeztetés csak a mulandó fizikai testre vonatkozik, míg a „Bizony nem haltok meg” ígéret utalás a halhatatlan lélekre.

Ez a megközelítés azonban nem helytálló. Vajon lehetséges volna összhangba hozni Isten és Sátán ellentétes szavait? Létezik halhatatlan lélek, ami túléli a fizikai test halálát és tudatánál van? Számos filozófiai, sőt tudományos magyarázatot próbáltak már adni ezekre a kérdésekre, azonban a Biblia talaján álló keresztényekként világosan kell látnunk, hogy egyedül a Mindenható Isten ismer minket igazán, Ő, aki megteremtett bennünket (lásd Zsoltár 139). Ezért csak az Igében, a Szentírásban találhatunk választ ezekre a döntően fontos kérdésekre.

Ezen a héten megvizsgáljuk, milyen meghatározást ad az Ószövetség az emberi természetre és a holtak állapotára vonatkozóan.

„ÉLŐ LÉLEK”

1Móz 1:24-27 és 2:7, 19 versei alapján milyen hasonlóságokat és különbségeket látunk az állatok és az emberek megteremtése között? Mit tudhatunk meg 1Móz 2:7 verséből az ember természetéről?

Mózes első könyvének beszámolójában az áll, hogy a teremtés hetének hatodik napján az Úr életre hívta a szárazföldi állatokat és az első emberpárt (1Móz 1:24-27). Megtudjuk, hogy „az ÚR Isten mindenféle mezei vadat és mindenféle égi madarat formált a földből” (1Móz 2:19, ÚRK), valamint „megformálta... az embert a föld porából” (1Móz 2:7, ÚRK). Az állatokat és az embert is egyaránt „a föld porából” teremtette Isten, az ember megformálása azonban két fő dologban is eltért az állatokétól. Először is Isten megformázta az embert, majd „az élet leheletét lehelte az orrába. Így lett az ember élőlény” (1Móz 2:7, RÚF). Fizikai test volt, mielőtt életre kelt. Másodszor pedig Isten az embert – a férfit és a nőt is – a maga képére és hasonlatosságára teremtette meg (1Móz 1:26-27). 1Móz 2:7 elmagyarázza: Ádám úgy alakult át „élőlényé” (héberül *nefes hajjah*), vagy „élő lélekké”, hogy Isten „az élet leheletét lehelte” (RÚF) a testébe. Ez azt jelenti, hogy egyikünknek *sincs* a testünktől függetlenül létező lelke, hanem mindannyian „élő lelkek”, vagyis „élőlények” vagyunk. Nem bibliai gondolat, hanem pogány eredetű az az állítás, miszerint a „lélek” tudattal rendelkező entitás, ami az emberi testtől külön is létezhet. Az ember természetének ismerete megóv attól, hogy elfogadjuk a széles körben elterjedt képzetet (miszerint létezik anyagtól független lélek) és az erre a hiedelemre épült megannyi veszélyes tévedést. Nincs az embernek tudattal rendelkező, a lénye egészétől külön is létező, izolált része. Isten „megrendítően csodálatos” (Zsolt 139:14, ÚRK) módon teremtett meg bennünket, és nem szabad találgatásokba bocsátkoznunk azon túl, amit a Szentírás ténylegesen mond erről a konkrét kérdérről. Valójában nemcsak az életnek a mibenléte rejtély (a tudósok még ma sem képesek egyetértésre jutni abban, hogy pontosan mit jelent az élet), hanem ennél is titokzatosabb az, hogy mi is a tudatosság. Hogyan képes a fejünk, az agyunk néhány fontnyi súlyú anyagi szövete (sejtek és kémiai anyagok) tárolni és létrehozni olyasmit, ami nem anyagi természetű, mint például a gondolatok és az érzelmek? Akik tanulmányozzák ezt a fogalmat, elismerik, hogy valójában nem tudjuk.

Az élet fantasztikus csoda. Miért kell örülnünk nemcsak ennek az ajándéknak, hanem az örök életnek is, ami még hatalmasabb csoda?

„AMELY LÉLEK VÉTKEZIK, ANNAK KELL MEGHALNIA”

Hogyan segítenek Ez 18:4, 20 és Mt 10:28 versei megérteni a lélek jelentését?

Bűnös világunkban az emberi élet törékeny és múlandó (Ézs 40:1-8). Semmi nem lehet örök, amit megfertőzött a bűn. *„Azért ahogyan egy ember által jött be a bűn a világba, és a bűn által a halál, úgy a halál minden emberre elhatott, mivelhogy mindenki vétkezett”* (Róm 5:12, ÚRK). A bűn természetes következménye a halál, ami itt érint minden életet. A Bibliai két fontos dolgot megfogalmaz ezzel a kérdéssel kapcsolatban. Az egyik, hogy emberek és állatok egyaránt meghalnak, erről Salamon király is írt: *„Az emberek fiainak sorsa hasonló az oktalán állat sorsához: ugyanúgy végzik. Éppúgy meghal az egyik, mint a másik, és ugyanaz az éltető lehelet van mindegyikben, az embernek pedig nincs nagyobb méltósága az oktalán állatoknál... Mindegyik ugyanarra a helyre kerül: mindegyik porból való, és mindegyik porrá lesz”* (Préd 3:19-20, ÚRK).

A másik az, hogy az ember létezése megszűnik fizikai halálakor, attól fogva nem élő lélek (héberül *nefes*). 1Móz 2:16-17 versében Isten figyelmeztette Ádámot és Évát: ha vétkeznek azzal, hogy esznek a jó és a gonosz tudása fájáról, meg fognak halni. Ez a figyelmeztetés visszhangzik Ez 18:4, 20 verseiben is: *„Amelyik lélek vétkezik, annak meg kell halnia”* (ÚRK)! Ebből a kijelentésből két fő dolog következik. Az egyik, hogy mivel minden ember bűnös, mindannyian az öregedés és a halál elkerülhetetlen folyamata alá esünk (Róm 3:9-18, 23). A másik következtetés pedig az, hogy e bibliai elv miatt tarthatatlan az a népszerű felfogás, miszerint a lélek természetes módon halhatatlan lenne. Amennyiben a lélek halhatatlan volna és a halál után valamilyen más tartományban tovább élne, végeredményben nem is halnánk meg igazán, ugye? Viszont a halál dilemmájára a bibliai megoldást nem a testtől függetlenül létező lélek jelenti, ami vagy a Paradicsomba, vagy a purgatóriumba, vagy a pokolba jut, hanem a Krisztusban meghaltak végső feltámadása. Amint Jézus mondta az élet kenyeréről szóló beszédében: *„...aki látja a Fiút, és hisz benne, örök élete legyen, és feltámasszam az utolsó napon”* (Jn 6:40, ÚRK).

Miért meghatározó egész hitünk szempontjából a második advent biztos volta - amit Krisztus első eljövele garantál? Végére is mi haszna lenne az első adventnek a második nélkül? Krisztus visszatérésének ígérete nélkül miben reménykedhetnénk?

A LÉLEK VISSZATÉR ISTENHEZ

Milyen különbséget látunk 1Móz 2:7 és Préd 12:1-9 szakasza között? Hogyan segítenek ezek a versek jobban megérteni az ember természetét és a halál állapotát? Lásd még 1Móz 7:22!

Amint már láttuk, a Biblia tanítása szerint az ember lélek (1Móz 2:7), és a test halálakor megszűnik a lélek létezése (Ez 18:4, 20).

Tehát mi a helyzet a „lélekkel”? Vajon nem marad tudatos a test halála után is? Sok keresztény így hiszi, és nézetüket Préd 12:9 versének idézésével próbálják igazolni: „*a por földdé lenne, mint azelőtt volt, a lélek pedig megtérne Istenhez, aki adta*” (ÚRK). Ez a kijelentés azonban nem utal arra, hogy a halottak lelke tudatos maradna Isten színe előtt.

Préd 12:1-9 szakasza drámai leírást ad az öregedés folyamatáról, ami a halállal tetőzik. A 9. vers úgy utal a halálra, mint az 1Móz 2:7 versében említett teremtési folyamat visszafordulására. Amint már megállapítottuk, a teremtés hetének hatodik napján „*megformálta az ÚR Isten az embert a föld porából, és élet leheletét lehelte az orrába. Így lett az ember élő lélekké*” (ÚRK). Préd 12:9 verse pedig úgy szól, hogy „*a por földdé lenne, mint azelőtt volt, a lélek pedig megtérne Istenhez, aki adta*” (ÚRK). Tehát az élet lehelete visszatér Istenhez, amit Ő Ádám orrába lehelte és amit a többi embernek is biztosít, vagyis az egyszerűen nem áramlik többé belé és át rajta.

Azt is észben kell tartanunk, hogy Préd 12:9 verse minden ember halálának folyamatára vonatkozik, az igazak és a gonoszok közötti különbségtétel nélkül. Amennyiben az összes halott állítólagosan létező lelke öntudatos állapotban van Isten színe előtt, akkor a gonoszok lelke is Istennél volna? Ez a gondolat nem áll összhangban a Szentírás egészének tanításával. Az emberek és az állatok halálának menete megegyező (Préd 3:19-20). A halál tehát nem más, mint az, amikor megszűnik az élőlények létezése. A zsoldáros így fogalmaz: „*Ha elfordítod arcodat, megrémülnek; ha elveszed lelküket, kimúlnak, és újra porrá lesznek*” (Zsolt 104:29, ÚRK).

Gyakran mondjuk, hogy a halál az élet része. Ez miért nem helytálló? A halál az élet ellentéte, ellensége. Milyen reményt kínál a következő vers? „*Mint utolsó ellenség töröltetik el a halál*” (1Kor 15:26).

„A HALOTTAK SEMMIT NEM TUDNAK”

Mit árulnak el Jób 3:11-13, Zsolt 115:17, 146:4 és Préd 9:7, 12 versei a halottak állapotáról?

Néhány bibliakommentár írójának az érvelése szerint költői a nyelvezete ezeknek a szakaszoknak (Jób 3:11-13; Zsolt 115:17; 146:4; Préd 9:7, 12), ezért nem alkalmasak a holtak állapotának meghatározására. Igaz, hogy a versek lehetnek homályosak, könnyen félreérthetők, ez azonban nem vonatkozik az utalt szakaszokra, amelyek egészen világosak, a bennük közölt elvek tökéletes összhangban állnak az Ószövetség tanításaival ebben a témában.

Jób könyve 3. fejezetében a sokat szenvedett pátriárka azon bánkódik, hogy megszületett. (Sötétebb pillanatokban ugyan ki ne kívánta volna, hogy bár csak meg se született volna?) Jób úgy fogalmaz, hogy ha születésekor meghalt volna, akkor aludna és nyugalma lenne (Jób 3:11, 13). A 115. zsoltár rámutat, hogy a halottak a csendesség helyén vannak: „Nem a meghaltak dicsérik az Urat” (17. vers). Ez aligha hangzik úgy, mintha a hűséges (és hálas) halottak a mennyben imádnák Istent. A 146. zsoltár szerint a halállal megszűnik az ember agyi tevékenysége: „Eltávozik a lelke, visszatér a földbe, és még azt nap semmivé lesznek tervei” (4. vers, ÚRK). A halál pillanatának tökéletes bemutatását látjuk ebben a bibliai versben.

A prédikátor könyve 9. fejezete még hozzáteszi, hogy „a halottak semmit nem tudnak” (7. vers), a sírban „nem lesz cselekvés, megfontolás, tudás és bölcsesség” (12. vers, ÚRK). Ezek a kijelentések megerősítik a Biblia tanítását, miszerint a halottak nincsenek öntudatuknál. Ne rémítse meg a keresztényeket az a bibliai tanítás, hogy a halál öntudatlan állapot! Először is, akik üdvösség nélkül halnak meg, nem örökké égő pokolba kerülnek és nem is a purgatóriumba egy bizonyos időre. Másodszor pedig hatalmas jutalom vár azokra, akik Krisztusban haltak meg. Nem csoda, hogy „A hívó emberek számára a halál csak egy röpké pillanat és nincs nagy jelentősége... A keresztények számára a halál csak elalvás, egy pillanatnyi csendesség és sötétség. A Krisztussal való élet Istenben elrejtett élet. »Mikor a Krisztus, a mi életünk megjelen, akkor majd ti is Ővele együtt, megjelentek dicsőségben« (Kol 3:4)” (Ellen G. White: *Jézus élete*. Budapest, 1989, Advent Kiadó, 694. o.).

PIHENNI AZ ŐSATYÁKKAL

Mit tudhatunk még meg a halálról 1Móz 25:8, 2Sám 7:12, 1Kir 2:10 és 22:4 verseiből?

Az Ószövetség többféleképpen is érzékelteti a halál és a temetés fogalmát. Az egyik, amikor az elhunytat az övéi mellé temetik („*takarították az ő népéhez*”), mint Ábrahám, aki „*meghalt jó vénségben, öregen és betelve az étellel, és elődei mellé temették el*” (1Móz 25:8, ÚRK). Mózes és Áron is a „*népéhez takarítottott*” (5Móz 32:50, ÚRK).

Mit tudhatunk meg a holtak állapotáról abból, hogy jó és rossz királyok ugyanoda jutottak halálukkor (lásd 2Kir 24:6; 2Krn 32:33)?

A halálra vonatkozó másik megfogalmazás az, hogy az ember „*elalszik az atyáival*”. Dávid király haláláról azt írja a Biblia, hogy „*elaludt... az ő atyáival, és eltemették a Dávid városában*” (1Kir 2:10). Ugyanezt a szófordulatot találjuk számos más izraelita király esetében, akár hűséges, akár rossz uralkodók voltak.

Az atyákkal való elalvás fogalmával kapcsolatban legalább három jelentős elemre rámutathatunk. Az első az a gondolat, hogy előbb-utóbb eljön az idő, amikor nekünk is meg kell pihennünk fáradságos munkáinktól és szenvedéseinktől. Továbbá nem mi vagyunk az elsők és egyetlenek, akik végighaladnak ezen a nem kívánt úton, hiszen előttünk jártak az atyáink. A harmadik gondolat az, hogy mivel az övéi mellé temetik el az embert, nincs egyedül, még a halál öntudatlan állapotában is együtt marad velük. A modern, individualista kultúrákban ezt talán nem tartják fontosnak, de az ókori világban igen nagy jelentőséget tulajdonítottak ennek. A Krisztusban meghaltakat el lehet temetni a szeretteik közelében, viszont semmiféle kommunikáció nem lesz közöttük. Öntudatlan állapotban maradnak egészen addig a dicsőséges napig, amikor mély álmukból feltámadnak, hogy újból találkozzanak Krisztusban meghalt szeretteikkel.

Képzeljük el, milyen lenne, ha a halottak tényleg tudnának arról, hogy milyen itt az élet, mindent látnának, főként a szeretteiket, akik rettenetesen szenvednek a haláluk után! Miért vigasztaló tehát az élők számára az, hogy a halottak valójában alszanak?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA: Ellen G. White: *A nagy küzdelem*. Budapest, 2013, Advent Kiadó, „Az első nagy család” c. fejezet, 457-472. o.

Akit elaltattak már műtét előtt, kaphatott némi fogalmat arról, hogy milyen lehet a halottaknak, viszont az ember agya még altatásban is működik. Képzeljük el a halált, amikor teljesen leáll az agytevékenység, minden! Abban a pillanatban lecsukódik a szemük, és vagy Jézus második adventje, vagy pedig a millennium utáni visszatérése lesz a következő, amiről majd tudomásuk lesz (lásd Jel 20:7-15). Egészen addig nyugszik minden halott, igazak és gonoszok egyaránt, és ez az idő, amit az élők nagyon hosszúnak tartanak, a halottaknak egy szempillantásnyinak tűnik. Az élők számára hosszú, a halottaknak viszont csak egy pillanat.

„Ha igaz volna az, hogy amikor az ember meghal, lelke azonnal a mennybe jut, akkor joggal kívánhatnánk inkább a halált, mint az életet. E hiedelem nyomán sokan vetnek véget életüknek. Amikor bajok, kétségek, csalódások vesznek erőt az emberen, könnyűnek tűnhet elvágni az élet könnyen szakadó fonalát és elszökni a boldogság honába” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem*. Budapest, 2013, Advent Kiadó, 463. o.).

„A Szentírásban nem találunk olyan kijelentést, hogy az igazak jutalmukat, a gonoszok pedig büntetésüket a halálukkor kapják meg. A pátriárkáktól és a prófétáktól nem maradt fenn ilyen kijelentés. Krisztus és az apostolai még csak nem is céloztak erre. A Biblia világosan tanítja, hogy a halottak nem mennek azonnal a mennybe. Azt olvassuk, hogy alszanak a feltámadásig (1Thessz 4:14; Jób 14:10-12)” (i. m. 471. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

- 1) Hogyan kaphatunk képet a halálról annak a bibliai fogalomnak a révén, hogy az ember egy teljes, oszthatatlan egység, csak életében rendelkezik öntudattal?
- 2) A világ belekerült a lélek halhatatlansága gondolatának a bűvkörébe, aminek számtalan következménye lett. Miért különösen fontos tehát a holtak állapotával kapcsolatos üzenetünk? Mi a magyarázata annak, hogy még a keresztények között is olyan erős ellenállást tapasztalunk azzal szemben, ami valójában csodálatos tanítás?
- 3) A holtak állapotának ismerete hogyan véd meg bennünket olyasmitől, ami esetleg „megjelenik” a szemünk előtt? Vagyis miért nem mindig hihet az ember annak, amit lát, főként ha egy meghalt rokon szellemét véli látni? Talán már hallhattunk ilyesmiről.

PHIL BOSWANS: AMIBEN TÖNKREMÉSZ

Ember, már az egész múltad ott a válladon,
és te még a jövődet is ráterheled?
Vigyázz, túl nehéz!
Az életet adagokban kapod,
24 órában mérve.
(Nem 24 órában mérsz?)
Miért kell hát minden egyszerre?
Nem erre vagy teremtve.
Ebben tönkremész.
Változtass!